

KOVÁCS HUNOR ÁDÁM
SZAKDOLGOZAT

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
GÉPÉSZMÉRNÖKI KAR
MECHATRONIKA, OPTIKA ÉS GÉPÉSZETI INFORMATIKA TANSZÉK

SZAKDOLGOZATOK

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
GÉPÉSZMÉRNÖKI KAR
MECHATRONIKA, OPTIKA ÉS GÉPÉSZETI INFORMATIKA TANSZÉK

KOVÁCS HUNOR ÁDÁM

SZAKDOLGOZAT

Szálastakarmány felszedő adapter szenzortechnikai
fejlesztése

Konzulens:

Vincze Bálint

Ügyvezető igazgató, HEVESGÉP Kft.

Témavezető:

Haba Tamás

PhD hallgató

~~Konzulens Kettő~~

~~okl. gépészmérnök~~

Budapest, 2024.

Szerzői jog © Kovács Hunor Ádám, 2024.

FELADATKIÍRÁS

A feladatkiírást a tanszéki adminisztrációban lehet átvenni, és a leadott munkába eredeti, tanszéki pecséttel ellátott és a tanszékvezető által aláírt lapot kell belefűzni (ezen oldal *helyett*, ez az oldal csak útmutatás). Az elektronikusan feltöltött dolgozatban már nem kell beszerkeszteni ezt a feladatkiírást.

NYILATKOZATOK

~~Beadhatósági nyilatkozat~~

~~A jelen szakdolgozat az üzem/intézmény által elvárt szakmai színvonalnak mind tartalmilag, mind formailag megfelel, beadható.~~

~~Kelt,~~

~~Az üzem részéről:~~

~~üzemi konzulens~~

~~Elfogadási nyilatkozat~~

~~Ezen szakdolgozat a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépészmérnöki Kara által a Diplomatervezési és Szakdolgozat feladatokra előírt valamennyi tartalmi és formai követelménynek, továbbá a feladatkiírásban előírtaknak maradéktalanul eleget tesz. E szakdolgozatot a nyilvános bírálatra és nyilvános előadásra alkalmasnak tartom.~~

~~A beadás időpontja:~~

~~témavezető~~

Nyilatkozat az önálló munkáról

Alulírott, *Kovács Hunor Ádám* (P953MO), a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem hallgatója, büntetőjogi és fegyelmi felelősségem tudatában kijelentem és sajátkezű aláírásommal igazolom, hogy ezt a szakdolgozatot meg nem engedett segítség nélkül, saját magam készítettem, és dolgozatomban csak a megadott forrásokat használtam fel. Minden olyan részt, melyet szó szerint vagy azonos értelemben, de átfogalmazva más forrásból átvettem, egyértelműen, a hatályos előírásoknak megfelelően, a forrás megadásával megjelöltem.

Budapest, 2024. október 17.

---

hallgató

Tartalomjegyzék

Előszó	xiii
Jelölések jegyzéke	xv
1. Bevezetés	1
1.1. Feladat bemutatása	1
1.2. Korábbi megoldások	1
1.3. Célkitűzések	1
1.4. Áttekintés	1
1.4.1. Elvek és módszerek	1
2. Szakirodalmi áttekintés	3
2.1. Szenzorok fajtái	3
2.1.1. Mérendő mennyiségek	3
2.1.2. Mérési elvek	3
2.1.3. Szenzor kialakítások	3
2.2. Jelek feldolgozásának menete	3
2.3. Szabályozás módszerei	3
2.4. Visszajelzés lehetőségei	3
3. Szenzorok	5
3.1. Mérendő mennyiségek	5
3.2. Elhelyezés	5
3.3. Szennyeződések	5
3.4. Szervizelhetőség	5

3.5. Kábelezés	5
4. Jelek	7
4.1. Szenzorokból származó jelek	7
4.2. Jelekből adat	7
5. Szabályozás	9
5.1. Szabályozás eszközei	9
5.2. Adatok összehasonlítása	9
5.3. Hibatűrő rendszer kialakítása	9
5.4. Visszajelző mechanizmusok	9
6. Visszajelzés	11
6.1. Visszajelzés eszközei	11
6.2. Láthatóság, emberi interface	11
6.3. Kábelezés	11
7. Alkalmazási lehetőségek	13
7.1. Feladat kivitelezésének lehetőségei	13
7.2. Üzembiztonsági megoldások	13
7.3. Diagnosztikai feladatok kivitelezése	13
8. Összefoglalás	15
8.1. Eredmények	15
8.2. Javaslatok/Következtetések/Tanulságok	15
Irodalomjegyzék	16
Summary	19
Függelék	21
F.1. A TeXstudio felülete	21
F.2. Válasz az „Élet, a világmindenség, meg minden” kérdésére	22
Mellékletek	23

M.1. Első melléklet	23
M.2. Kapcsolási rajzok	24

Előszó

~ ~ ~

Köszönetnyilvánítás

A köszönetnyilvánítás ide írható. Ez a sablon a Villamosmérnöki és Informatikai Kar Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszék szakdolgozat és diplomaterv sablonja alapján készült. Köszönöm készítőinek és karbantartóinak a munkájukat.

Budapest, 2024. október 17.

Kovács Hunor Ádám

Jelölések jegyzéke

A táblázatban a többször előforduló jelölések magyar és angol nyelvű elnevezése, valamint a fizikai mennyiségek esetén annak mértékegysége található. Az egyes mennyiségek jelölése – ahol lehetséges – megegyezik hazai és a nemzetközi szakirodalomban elfogadott jelölésekkel. A ritkán alkalmazott jelölések magyarázata első előfordulási helyüknél található.

Latin betűk

Jelölés	Megnevezés, megjegyzés, érték	Mértékegység
g	gravitációs gyorsulás (9.81)	m/s ²
p	nyomás	bar
s	fajlagos entrópia	J/(kg·K)

Görög betűk

Jelölés	Megnevezés, megjegyzés, érték	Mértékegység
η	hatásfok	1
ρ	sűrűség	kg/m ³

Indexek, kitevők

Jelölés	Megnevezés, értelmezés
i	általános futóindex (egész szám)
nom	névleges (nominális) érték
opt	legkedvezőbb (optimális) érték

1. fejezet

Bevezetés

1.1. Feladat bemutatása

1.2. Korábbi megoldások

1.3. Célkitűzések

1.4. Áttekintés

1.4.1. *Elvek és módszerek*

2. fejezet

Szakirodalmi áttekintés

2.1. Szenzorok fajtái

2.1.1. Mérendő mennyiségek

A feladatom során, a nyomatékhatároló csúszásának meghatározásához az azt megelőző és azutáni tengelyek fordulatszámának összehasonlítására van szükség. Egy tengely fordulatszámának mérésére több megközelítés is létezik. Mérhetjük közvetlenül a tengely elfordulását, akár egy fordulatszámonként egyszer történő jeladást, vagy érzékelhetünk folyamatos változást a tengely kerületén. A jeleket akár integrálhatjuk gyorsulásmérésből, vagy deriválhatjuk szögelfordulásból, azonban ezeknek a pontossága nem minden esetben megfelelő, valamint a számítási igénye is magasabb az ilyen módon nyert jeleknek.

2.1.2. Mérési elvek

2.1.3. Szenzor kialakítások

2.2. Jelek feldolgozásának menete

2.3. Szabályozás módszerei

2.4. Visszajelzés lehetőségei

3. fejezet

Szenzorok

3.1. Mérendő mennyiségek

3.2. Elhelyezés

3.3. Szennyeződések

3.4. Szervizelhetőség

3.5. Kábelezés

4. fejezet

Jelek

4.1. Szenzorokból származó jelek

4.2. Jelekből adat

5. fejezet

Szabályozás

5.1. Szabályozás eszközei

5.2. Adatok összehasonlítása

5.3. Hibatűrő rendszer kialakítása

5.4. Visszajelző mechanizmusok

6. fejezet

Visszajelzés

6.1. Visszajelzés eszközei

6.2. Láthatóság, emberi interface

6.3. Kábelezés

7. fejezet

Alkalmazási lehetőségek

7.1. Feladat kivitelezésének lehetőségei

7.2. Üzembiztonsági megoldások

7.3. Diagnosztikai feladatok kivitelezése

8. fejezet

Összefoglalás

8.1. Eredmények

Az összefoglaló értékelés a három oldalt lehetőleg ne haladja meg! Az elvégzett munka és eredményeinek bemutatása egyes szám első személyben fogalmazva.

8.2. Javaslatok/Következtetések/Tanulságok

A feladat elkészítése során levont tanulságok összefoglalása. Javaslattétel, továbbfejlesztési lehetősége bemutatása, előretekintés a jövőbe stb.

Budapest, 2024. október 17.

Kovács Hunor Ádám

Irodalomjegyzék

Summary

Az elvégzett munka rövid, másfél oldalt meg nem haladó, de legalább 2/3 oldalnyi terjedelmű angol nyelvű összefoglalása.

Angol nyelven készített dolgozat esetén magyar nyelvű összefoglaló kell, ha a készítő magyar anyanyelvű. Nem angol vagy nem magyar nyelven készített dolgozat esetén kötelező az angol nyelvű összefoglaló, és ha a készítő magyar anyanyelvű, akkor a magyar nyelvű is.

Keywords *mechatronika, szabályozástechnika, szálaskormány, szenzor, mezőgazdaság*

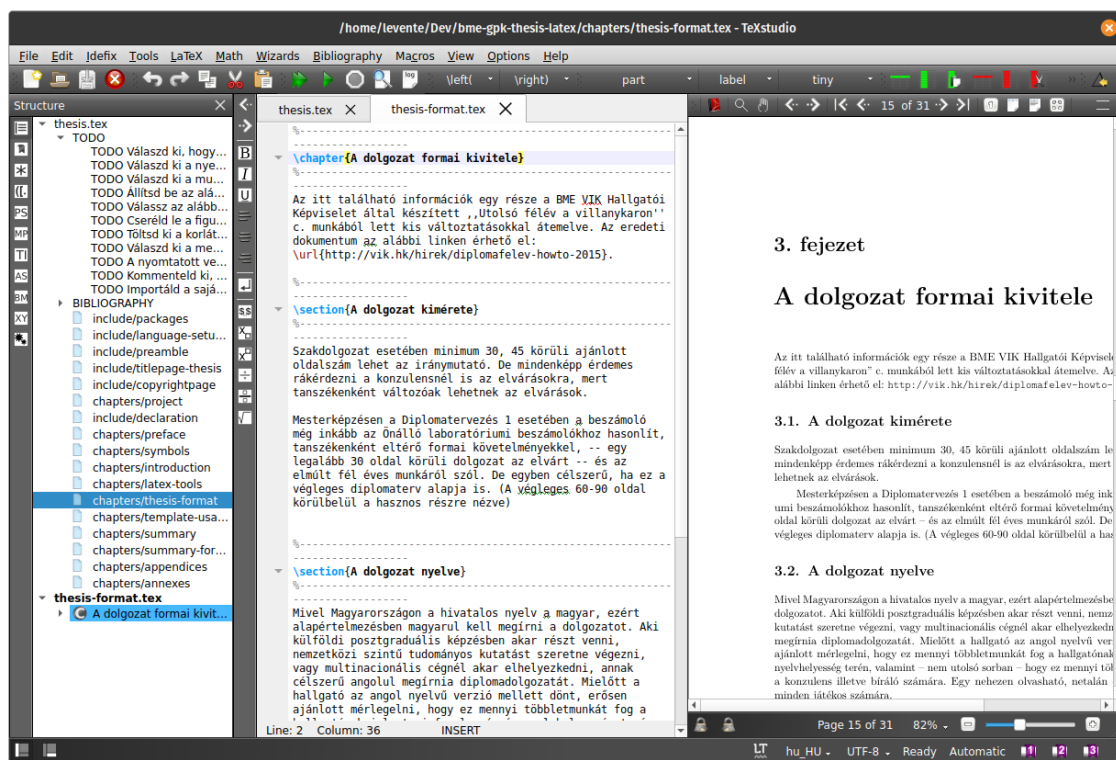

Függelék

A függelék a főszöveget kiegészíti további részletezéssel. Ide kerül minden kiegészítő információ, ami nem tartozik szorosan a feladat témájához. A függelék rendszerint nem önálló dokumentum. A főszöveg általában nem hivatkozik rá. Általában saját munka.

A dolgozat opcionális eleme, csak igény esetén kell használni.

F.1. A TeXstudio felülete

F.1.1. ábra. A TeXstudio L^AT_EX-szerkesztő.

~~F.2. Válasz az „Élet, a világmindenség, meg minden” kérdésére~~

~~A Pitagorasz-tételből levezetve~~

$$~~c^2 = a^2 + b^2 = 42. \quad (F.2.1)~~$$

~~A Faraday-indukciós törvényből levezetve~~

$$~~\text{rot } E = -\frac{dB}{dt} \quad \longrightarrow \quad U_i = \oint_L \mathbf{E} d\mathbf{l} = -\frac{d}{dt} \int_A \mathbf{B} d\mathbf{a} = 42. \quad (F.2.2)~~$$

~~Mellékletek~~

~~M.1. Első melléklet~~

~~M.2. Kapcsolási rajzok~~